

איך השתלטה על שוק הצמודים מאפיה שחלבה

את הציבור והאוצר וגרפה עשרות מיליוני ל"י

המאפיה של

הצמודים

ר' אולם בירת המישפט בתל-אביב הושלך הס. על דוכן העדים ניצב מפי קח-מישנה נתן רסקין, שביקש מבית המישפט להאריך את מעצרו של המישנה למפקח-על-הבנקים בבנק ישראל, יצחק גרוסמן. מולו ניצב פרקליטו של גרוסמן, עורך-הדין צבי הכהן, אשר שאל את רסקין:

„אם סקיד באוצר או בבנק ישראל מנצל מידע פנימי שיש לו, לצורכי רכיב שני נירות-ערך, האם זו מעילה באמון?“

רסקין: „זוהי מעילה באמון.“

הכהן: „ואם עובד ציבור מנצל ידיעות שהגיעו אליו, תוך כדי תפקידו, כדי להגן על הסכונותיו, האם זו עבירה?“

רסקין: „זו עבירה.“

הכהן: „אם כן, הצטרפו עתה לדוכן מי מראשי האוצר או בבנק ישראל רכש נירות-ערך, ומי מעל באמון.“

כאשר שאל הכהן את רסקין שאלות אלה, ספק אם ידע מישנה — להוציא את גרוסמן, ואולי גם את רסקין — למי מרמזים זים הדברים. די היה במעצרו של האיש

מאח

יגאל לביב

מיספר ארבעה בבנק ישראל כדי לגרום תדהמה כללית. מה שעורך-הדין הכהן ניסח סה לומר בבית-המישפט לאנשי המישטרה היה, כי אין הוא מכחיש שלקוחו קנה ומכר נירות-ערך תוך ניצול מידע שהגיע אליו תוך כדי עבודתו, כממונה על שוק ההון בבנק ישראל, אולם זוהי עבירה אתית, לא פלילית.

אם המישטרה והתביעה יתעקשו לטעון כי זוהי עבירה פלילית, יצטרפו לנקוט אותם אמצעים, ולעצור כל פקיד או עור בד-ציבור באוצר או בבנק ישראל שעשה מעשים דומים לאלה של גרוסמן. רמיזה זו של עורך-הדין הכהן לא התה סתם מית, אפ-כי הוא מכחיש בכל תוקף כי התכוון למישהו מסויים.

מיחו הסוכן

המיסתורי?

מ זה כמה שנים היה ידוע כי איך שיות בכירה ביותר בבנק ישראל קונה ומוכרת נירות-ערך, ועושה רווחים נאים ביותר מפעולות אלו. אולם עד למעצרו של גרוסמן לא ניראו פעולות אלה פליליות. עתה, כאשר המישטרה טר ענת כי מעשהו של גרוסמן היא עבירה פלילית, מה דינה של אותה אישיות בכי רה?

זהותה של האישיות, והעובדה שהיא עור סתק בקנייה ומכירה של נירות-ערך, ידור עה למת-מעט בלבד. אישיות זו היא נגיד בנק ישראל, משה זנבר.

זנבר החל משקיע בניירות-ערך עוד קרם להתמנותו כנגיד בבנק ישראל, באוקי סובר 1972. הוא כיהן בשתי מישרות: כי יושב-ראש מועצת-המנהלים של הבנק לפיתוח-התעשייה, וכיועץ מיוחד לשר המיסחר-התעשייה, משכורתו היתה אז 3500 לירות לחודש, וכמעט כל הוצאותיו כוסו על-ידי מקום-עבודתו. גם שכר דירתו הפאר שבה התגורר, ברחוב פינסק בתל-אביב, שולם על-ידי הבנק לפיתוח-התעשייה.

כאשר התמנה כנגיד בבנק ישראל, קיבל את הדירה בתנאי חינום, ולא היה צריך להשקיע אף אגורה אחת כדי לרכשה. נעשה למענו הסדר בלתי-חוקי מיוחד, עת הבנק לפיתוח-התעשייה העלה לרשויות-מית את משכורתו, בגובה הדרוש לתשלום

הבנק, בכספי האוצר. פרשה דומה נשנתה לפני כמה שנים, כאשר הוקם הבנק הבינלאומי-הראשון, למרות שמרבית גורמי הכלכלה בארץ טענו כי הוא מיותר. שוב דאג זנבר כי הבנק הבינלאומי ירכוש את הבנק לייצוא במחיר מופרז, העשיר את האחים מאיר בכמה מיליוני לירות מכספי משלם-המיסים.

אם אכן משמש בן-עוזר כאיש-אמון של זנבר, בעיסקי נירות-הערך, טיבעי יהיה קשר זה של דאגה בין הנגיד הנוכחי לבין בעלי-הבנק בעבר. קשר זה הוכיח את עצמו גם כשהיה זנבר האיש הקובע בבנק לפיתוח-התעשייה. למרות שכספי ה-בנק נועדים למימון התעשייה, נתן הבנק פיתאום הלוואה גדולה לכל-בו שלום של האחים מאיר, כנ"ל גם לגבי התקופה שבה הוקם מיגדל-שלום ואיש לא נחפו לקנות בו מישרדים, שוב היה זה זנבר, האיש הקובע אצל ספיר, שכפה על מישר רדייה-ממשלה לקנות קומות שלמות ב-בניין במחיר מופרז.

תמורת דירת-הפאר, כאשר מחיר הדירה הוערך, ככונה, בשווי קטן ביותר. על הסדר בלתי-חוקי זה לרכישת הדיר רה מנהל כותב שורות אלה מאבק מישר פטי ממושך, הממתין עתה להחלטת בית-המישפט-העליון.

מעורבותו של זנבר בתחום נירות-הערך היתה ידועה לכמה ממקורביו עוד קודם שהתמנה כנגיד. מדי-פעם נהג לתאר את הישגיו בתחום זה, והיה מתנאה בסוכן נירות-הערך שלו. זהותו של סוכן זה אף היא שמורה בסוד כמס. מידע מהימן נוקב בשמו של עובד בן-עוזר, מי שהיה אחראי למחלקת נירות-הערך של הבנק לייצוא ועתה הוא נציג חברת-ההשקעות של בעלי הבנק לייצוא. האחים מאיר, כי בורסה לנירות-ערך בתל-אביב.

הקשר בין זנבר לעיסקי האחים מאיר אינו מיקרי, לפני כעשר שנים, כאשר שימש זנבר כיועץ וכאיש הקובע של שר-האוצר פינחס ספיר, עמד הבנק לייצוא בפני התמוטטות. זנבר דאג להציל את

האם עסק משה זנבר אף הוא בקנייה ובמכירה של נירות-ערך?

החשוד

יצחק גרוסמן, בצאתו מאולם בית-המישפט בתל-אביב, גרוסמן מטרב לומר לחוקריו דבר, לפי הוראת פרקליטו, חוקרי המישטרה מעמיקים את עבודתם, ומבקשים לבדוק את כל עיסקי נירות-הערך שבהם היה יצחק גרוסמן קשור, בגלל עבודתו.

אם אכן תתחיל המישטרה לחקור בכיוון שעליו הצביע עורך-הדין הכהן בבית-המישפט, עלולה היא להביא למעצר, ב-עקבות סגן המפקח-על-הבנקים, גם של אישים אחרים. אולם פרשת גרוסמן, התופחת והולכת ככדור-שלג, טומנת בחובה עוד הפתעות רבות נוספות.

תרגילים

בעשיית כסף

ה פרשה החלה עת הנחניה רשות נירות-הערך באוצר, כי רואי-החשבון בון של חברת-ההשקעות של גרשון רו-זוב, עוז, מסתייגים מכמה סעיפים במאון התברר. הרשות דרשה הבהרות, וחשודי תיה גברו כאשר התחמקו בעלי-החברה, והחלו מפעילים לחצים, באמצעות עור-רדיהין שלהם, מיכאל פירון, לביטול הדרישה להבהרות. כאשר הרשות לא נרתעה וקיבלה את ההבהרות, בסופו של דבר, התברר כי מנהל-החברה חשוד כי כמה מעשים פליליים.

המנהל, זוהר פלדבוי, ניהל קודם-לכן אותה חברה עצמה, כאשר היתה בבעלות קונצרן כלל. גם שם עשה מעשים דומים, אולם כשנודע הדבר למנס"ל כלל, אהרון דוברת, העדיף זה לעצום עין מאחר שי-פלדבוי ידע יותר מדי על מעשים שונים של ראשי כלל. כלל מכרה את עוז, עם פלדבוי, לרוזוב, ושם נשנתה הפרשה. אך הפעם מסרה רשות נירות-הערך את הר חומר שבידיה למישטרה.

חקירות המישטרה העלו, כי עיסקותיו של פלדבוי נעשו בעיקר עם משה רוזוב-בלום, מנהל המחלקה לנירות ערך של הבנק הבינלאומי-הראשון. הוא נעצר ונתי קר, ותוך בדיקת המיסמכים אצלו התגלו מיסמכים על מכירות במאות אלפי לירות לאשה בשם רבקה כהן, בעלת חשבון ב-בנק המיזרחי. חשבון זה נוהל על-ידי יצר-חק גרוסמן. המישטרה תפסה את נירות החשבון והתברר לה, באמצעותו, כי גרוס-מן קנה ומכר נירות-ערך במיליוני לירות באמצעות שני הבנקים, הרוויח על הפרשי המחירים מאות אלפי לירות.

המישטרה חושדת כי הבנק הבינלאומי מכר, באמצעות גרוסמן, נירות במחיר הגמוך משוויים. גרוסמן ורוזובלום התי